

Ympäristövaliokunnan lausunto Orimattilan kaupungin hulevesiohjelmaluonnoksesta sekä siihen liittyvästä hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista

Ympäristövaliokunta 03.05.2023 § 39
296/10.03.01.00/2022

Valmistelu ja lisätiedot ympäristönsuojelusihteerin Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, puh. 040-5216733, kirsi.liukkonen-hamalainen@orimattila.fi

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta pyytää Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa Orimattilan hulevesiohjelman luonnoksesta ja hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista 7.5.2023 mennessä. Aineisto on asetettu nähtäväksi kaupungin kotisivuille (www.orimattila.fi) sekä Orimattilan kaupungintalon toisessa kerroksessa os. Erkontie 9.

Hulevedellä tarkoitetaan rakennetuilla alueilla maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille muodostuvaa sade- ja sulamisvettä sekä perustusten kuivatusvettä. Rakentamattomilta alueilta tuleva valunta ei ole hulevettä, vaan luonnontilaisten alueiden valuntaa. Hulevedet ovat siis ihmistoiminnan aiheuttama oire kaupunkirakenteen tiivistymisestä. Hulevesien hallinnalla käsitetään hulevesien muodostumiseen, johtamiseen ja käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä. Hulevesiohjelma sisältää kunnan päämäärät, keinot ja linjaukset hulevesien hallinnan järjestämiseksi mukaan lukien toimintaperiaatteet ja visiot sekä tarkemmin toimenpiteiden vastuut ja aikataulu. Hulevesien kannalta keskeisin laki on maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL).

Orimattilan kaupungille ei ole aikaisemmin laadittu hulevesiohjelmaa. Lausunnolla olevassa hulevesiohjelmaluonnoksessa on esitetty ympäristövaliokuntaa vastuutahoksi seuraaviin tehtäviin: lain noudattamisen valvonta (103d §), uhkasakon tai teettämisuhan asettaminen (182 §), tarkastusoikeus (183 §), hulevesimääräysten antaminen (103j §) ja määräysten antaminen kiinteistön omistajille hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi (103k §).

Laki (620/2010) ja asetus (659/2010) tulvariskien hallinnasta tulivat voimaan kesällä 2010. Orimattilassa ensimmäinen lain edellyttämä hulevesitulvariskien alustava arviointi on tehty vuonna 2011. Lain mukaan kunnat vastaavat hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta. Kunnan tehtävä on hulevesiriskien alustava arviointi ja tällä perusteella nimetä merkittävät hulevesitulvariskialueet tai todeta, ettei kunnassa ole tällaisia alueita. Ilmastomuutoksen myötä sään ääritilanteet tulevat yleistymään. Tiiviit kaupunkikeskustat, joissa on paljon vettä läpäisemätöntä pintaa ja joissa hulevedet kerätään ja johdetaan nopeasti vastaanottavaan vesistöön osaltaan edistävät maaperän kuivumista.

Orimattilan hulevesitulvariskiarvioinnissa todetaan, ettei Orimattilan kaupungissa ole esiintynyt eikä tulevaisuudessa arvioida esiintyvän hulevesitulvia, joista olisi aiheutunut tai aiheutuisi edellä tarkoitettuja

yleiseltä kannalta katsoen merkittäviä vahingollisia seurauksia. Edellä mainitun perusteella kunnan alueella ei katota olevan merkittävää hulevesiriskiä eikä merkittäviä hulevesiriskikohteita ehdoteta nimettäväksi. Hulevesien hallinta on kuitenkin huomioitava jo suunnitteluvaiheessa erityisesti täydennysrakentamisessa sekä uusilla ja tiivistyvillä teollisuusalueilla. Hulevesien muodostumisen estämiseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi materiaalivalinnoilla, pyrkimällä vähentää hulevesien muodostumista sekä hidastamalla ja suodattamalla hulevesiä jo syntypaikoilla kiinteistöillä.

Ympäristönsuojelusihteerin ehdotus

Ympäristövaliokunta päättää antaa Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaisena seuraavanlaisen lausunnon Orimattilan kaupunkikehitys- ja tekniselle valiokunnalle Orimattilan kaupungin hulevesiohjelmaluonnoksesta ja hulevesitulvariskiarvioinnista:

Hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista

Ympäristövaliokunta toteaa, että hulevesitulvariskien arvionti kuuluu Orimattilan kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Ympäristövaliokunnan alaiset toimialat, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, tulevat jatkossa seuraamaan hulevesitulvariskitilannetta omalta osaltaan sekä toteutuneiden tilanteiden osalta että ennen kaikkea ennakoimaan tilanteita mahdollisuuksien mukaan erilaisissa lupa- ja valvontatilanteissa sekä lausunnoilla. Hulevesitulvariskien arvioinnin säännöllinen päivittäminen jäänee kaupunkikehitys- ja tekniselle valiokunnalle.

Hulevesiohjelmaluonnoksesta

Ympäristövaliokunta toteaa, että Orimattilan kaupungille on syntynyt nykytilanne huomioiden runsaasti kehittämis- ja saneerausvelkaa hulevesiasioissa. Ympäristövaliokunnalle mahdollisesti siirrettävät vastuutehtävät edellyttävät niin henkilöstön kuin luottamushenkilöiden hyvää perehdyttämistä uusiin tehtäviin.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulma ohjelmaan perustuu vahvasti voimassa olevaan lainsäädäntöön. Lausunnolla oleva ohjelmaluonnos on kiitettävästi huomioinut tämän sisällössään.

Ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu mm. pohjaveden suojelusuunnitelman päivittäminen yhdessä alan toimijoiden ja yhteistyöviranomaisten kanssa. Orimattilan pohjaveden suojelusuunnitelma ei enää ole ajan tasalla ja sen päivitys tulisikin ajoittaa jo ensi vuodelle 2024.

Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu paikallisiin olosuhteisiin laadittujen kuntakohtaisten ympäristönsuojelumääräysten pitäminen ajan tasalla ja niihin liittyvät lupa/ilmoitus/valvontatehtävät. Lainsäädännön viimeaikaiset muutokset edellyttävät ympäristönsuojelumääräysten pikaista päivittämistä.

Orimattilan kaupungilla on oma valtuustossa hyväksytty ilmasto-ohjelma, jossa mm. ilmastonmuutokseen sopeutuminen osio edellyttää hulevesien hyvää määrällistä ja laadullista riskienhallintaa. Tämä tulee huomioida hulevesiohjelman toimenpiteissä ja toteutumisen seurannassa ja päivityksissä.

Lopuksi ympäristövaliokunta toteaa, että hulevesiohjelman tavoitteet, seuranta ja päivitys tulee linkittää yhteen muiden voimassa olevien Orimattilaa koskevien ohjelmien kanssa, jotta vältetään päällekkäiseltä työltä ja saadaan tehtyä lakisääteiset tehtävät kokonaistaloudellisesti.

Jatkossa Orimattilan strategian tulee ottaa nykyistä selvemmin huomioon kaikki ohjelmat, joihin Orimattilan kaupunki on sitoutunut ja viestiä niistä säännöllisesti tulevan viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Esittelijä Johtava rakennustarkastaja Timo Tarkkala

Päätösehdotus

Ympäristövaliokunta päättää antaa Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaisena ympäristönsuojelusihteerin valmistelun mukaisen lausunnon kaupunkikehitys- ja tekniselle valiokunnalle Orimattilan kaupungin hulevesiohjelmaluonnoksesta sekä siihen liittyvästä hulevesiriskien alustavasta arvioinnista.

Päätös Ympäristövaliokunta päätti yksimielisesti päätösesityksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: pöytäkirjanote kaupunkikehitys- ja tekniselle valiokunnalle.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkistettiin kokouksessa.